

DORDTYART 2013

De Biesboschhal (2013) Peter Vink

DORDTYART 2013

Kunst, techniek en wetenschap

In de machinehal van de voormalige scheepswerf De Biesbosch klinkt weer het oude geluid van lassen, zagen, boren en vallende buizen. Op het buitenterrein doemt de mist op en luiden de scheepshoorns. De façade van een stad verheft zich boven het water, wachtend op de Stadswerven, als een Landmark in een couveuse. In de hal werken kunstenaars, onderzoeken artists-in-residence en doen jongeren werkervaring op. De energie van deze bedrijvige werkgemeenschap spat uit alle voegen.

DORDTYART 2013 is de titel van de tweede tentoonstelling. Alle kunst op deze tentoonstelling bevat elementen van beweging, geluid, verandering, ruimte en werking. DordtYart heeft als maatschappelijk doelstelling om te laten zien dat hedendaagse kunst mensen in beweging kan krijgen en dat mensen door kunst bewogen kunnen worden. Ervaringen brengen immers emoties teweeg. Binnen en buiten de hal klinken vele soorten geluiden, van oorverdovend lawaai tot zachte speeldoostonen. Dat maakt de toeschouwers nieuwsgierig en geeft hen energie om zich in te spannen om de kunst te verstaan.

Aan de tentoonstelling nemen tien kunstenaars deel. Zij presenteren ieder een bestaand werk en creëren een nieuw werk op locatie. Ze werken met vakmanschap en scheppen daarmee hun kunstwerk. Zo zijn er de mechanisch bewegende wieken van Peter Vink die het daglicht malen in de nok en de geluidskisten van Staalplaat, die de constructie laten trillen. Op de panoramische wand van Roland Schimmel kijkt de kijker naar zijn eigen kijken en de aaneengeschakelde foto's van Elodie Hiryczuk en Sjoerd van Oevelen lichten op in de hal en verrassen door de vertekening van het perspectief. Ronald van der Meijs verbeeldt in een geluidsinstallatie de stromen van de Biesbosch en laat de getijdenwisseling via orgelpijpen horen. De drijvende gedachte van Leonard van Munster plaatst een vervormd bed op een vlot in de haven. In *Teardrop* van Marije Vogelzang ervaar je de menselijke interactie en het kinderlijk ontdekken; druppels vallen als nieuw te proeven tranen op je tong. Observatorium bouwden de tweede versie van *Warten auf den Fluss*, waarin zowel idee als materiaal hergebruikt worden.

De mist op de landtong gaat een directe dialoog aan met de omgeving en het weer en Edwin van der Heide laat je ruimtelijk omgeven worden door geluid dat zich mengt met de geluiden van de plek. Het paviljoen *wePod*, van Pieterjan Ginckels is een plaats voor ensceneringen, invallen en ideeën waarbij de marmeren bekleding verwijst naar imitatie, realiteit en authenticiteit. Dré Wapenaar schiep in vier maanden een tentpaleis voor twee vleugels op een klankbodem.

Het Mondriaanfonds steunde vijf kunstenaars via een bijdrage opdrachtgeversschap.

Daarnaast werkten er twee maal drie artists-in-residence voor een periode van drie maanden. Zij verbleven in de gastateliers, deden onderzoek en werkten op locatie met steun van de jongeren.

DordtYart biedt met deze tentoonstelling kunstenaars een inspirerende plek om te werken en geeft het publiek de kans om in gesprek te gaan met de kunstenaars en te ervaren dat kunst nieuwsgierig maakt. Deze tentoonstelling presenteert kunst als stof tot nadenken en als esthetische ervaring.

Lyda Vollebregt, oktober 2013

Roland Schimmel (Hooglanderveen, 1954)

The Innocent Mind (2013) bestaat uit een absisvormig paviljoen dat onder een daklicht is gebouwd. De halfronde witte wand binnen is beschilderd met drie zwarte zonnen. Als je langer kijkt doemen meer en meer cirkels op rond het zwart en begint het beeld te bewegen. Roland Schimmel schildert nabeelden. Een effect dat de meesten herkennen van een foto die met flits wordt gemaakt. Het flitslicht blijft dan nog even op je netvlies na flikkeren. Met de air brush-techniek weet Schimmel op subtiële wijze een palet aan prismatische kleuren aan te brengen die na enige tijd kijken pas zichtbaar wordt. Mede doordat de wand half rond loopt en buiten het gezichtsveld verdwijnt, raakt de ruimtelijke oriëntatie van de toeschouwer

verstoord. Het naar binnen vallende zonlicht doet de toeschouwer knijpen met de ogen. En de zwarte zonnen, die werken als een kompas, brengen de toeschouwer uit balans. Het beeld dat de kijker ziet, is niet hetgeen dat Schimmel schilderde, maar is een beeld wat op het netvlies wordt gevormd. Een beeld dat beweegt. Roland Schimmel werkt vaker op gebogen, panoramische wanden, zoals bij de schildering *Blind Spot* in museum Boijmans van Beuningen (2006), de installatie *Psychoscope* in Culturgest, Porto (2008) en in 'Het Oog' van het Van Abbemuseum in Eindhoven (2012), met als titel: *The Innocent Eye*. Voor DordtYart maakt Schimmel *The Innocent Mind*. Beide titels verwijzen naar de werking van de

schildering: zowel het oog als de hersenen worden onontkoombaar en uit eigen beweging in de maling genomen. Zijn werk is een onderzoek naar het werkelijkheidsgehalte van het waarnemen. Anders gezegd, de kijker kijkt naar zijn eigen kijken. En wie langer kijkt zou in trans kunnen raken. In DordtYart toont Roland Schimmel als bestaand werk zijn video *Blind Spot III* (2004). Pastelkleurige cirkels, vlekken en stippen verschijnen en verdwijnen in stroboscopisch licht versterkt door geluid. Ook dit is een onderzoek naar hoe de waarneming werkt.

The Innocent Mind (2013) fotografie: Bob Goedewaagen

Elodie Hiryczuk / Sjoerd van Oevelen (Avignon, 1977 – Steenbergen, 1974)

Shadow-Light-Reflection: Mimosas (2013) is een werk dat bestaat uit vier foto's van een groep mimosabomen.

Aaneengeschakeld, bijna zonder tussenruimte, lijken de foto's een panoramabeeld te vormen. Hoewel een panorama vaak een wijds uitzicht biedt op een landschap met in de verte de horizon, zoomt dit werk juist in op de details van deze bijzondere boomsoort. De ruimtelijkheid van dit landschap is gevangen binnen een compositie die

heel nauwkeurig is geconstrueerd. Het grote formaat en de scherpte van de foto's zorgen ervoor dat de blik van de kijker over de foto's dwaalt, op zoek naar houvast. In hun eerdere serie *Sceneries* (2005-2007) onderzocht het duo ook al hoe ruimtelijkheid en de ervaring van een landschappelijke ruimte kan worden geconstrueerd binnen een fotografisch beeld. Voor die serie bouwden zij een decor volgens de perspectiefregels die gelden in de traditionele

Chinese en Japanse kunst: lijnen komen niet samen in een verdwijnpunt op de horizon maar lopen parallel tot in het oneindige. Door de haarscherpe foto's te presenteren in lichtbakken, komen de beelden echt tot leven.

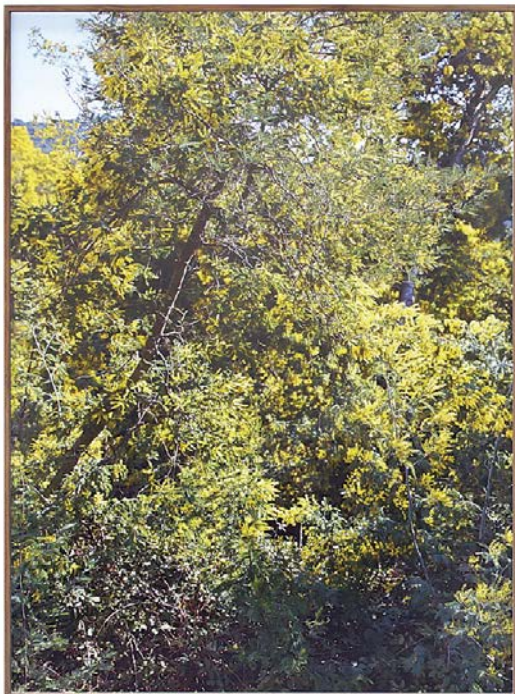
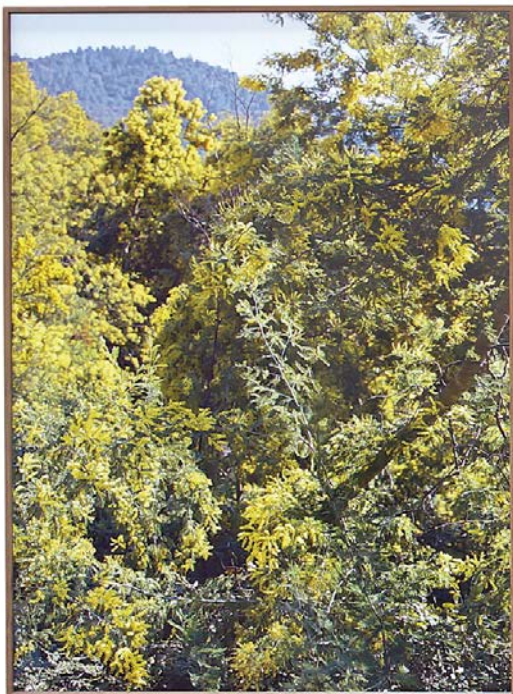
Alle beelden van Hiryczuk / Van Oevelen zijn fotografisch en niet gemanipuleerd met de computer.

Voor hun nieuwe serie *Shadow-Light-Reflection* fotografeerden Hiryczuk / Van Oevelen de

natuur zonder een ingreep te doen in het landschap. Door de mimosabomen vanuit vier verschillende standpunten te fotograferen wordt een fragmentarisch beeld geconstrueerd. Het is een nieuwe manier om ruimte weer te geven. Want wanneer je door een landschap loopt, zie je bij het zetten van elke stap ook een nieuw perspectief. De tweeluiken *Pines* en *Sequoia* uit de serie zijn gemaakt volgens dezelfde methode als de foto's van de mimosabomen. Hier

ademt echter een heel andere sfeer. Donkere, diepgroene naaldbomen vullen het beeld. Met deze werken is onderzocht of een tweeluik hetzelfde effect van ruimte weergeeft als het vierluik. De verschuiving tussen de twee standpunten is minimaal. Alleen hier lijken de bomen zelf van plek te veranderen. In het werk van Hiryczuk / Van Oevelen zijn enkele thema's te ontdekken die telkens terugkeren: Is een foto eigenlijk wel een weergave van de werkelijkheid?

En klopt ons collectieve idee van natuur nog wel met de realiteit? Is een mimosaboom zo typisch Frans als wij denken? Het antwoord is nee. Honderd jaar geleden brachten Engelsen deze boomsoort mee vanuit hun kolonie Australië. En hoe prachtig de boom is, het blijkt een agressieve boomsoort te zijn die de oorspronkelijke begroeiing in Frankrijk doodt. Dit soort thema's en vragen vormen een onuitputtelijke bron van inspiratie voor het kunstenaarsduo.

Ronald van der Meijs (Tilburg, 1966)

Het werk van Ronald van der Meijs is letterlijk verbonden met de plek. Hij onderzoekt het spanningsveld tussen natuur en cultuur. Hiervoor werkt hij onder andere met mechanische installaties die worden bestuurd door een onvoorspelbaar of zeer traag werkend element uit de natuur. Gefascineerd door onze drijfveer om steeds sneller te produceren, te consumeren en de natuur naar onze hand te zetten, laat van der Meijs met zijn installaties juist een andere kant zien. Veel van zijn werken vragen om geduld, aandacht en tijd van de toeschouwer.

For Whom the Tides Toll (2013) refereert in veel opzichten aan het gebied rondom DordtYart waar water, schepen en het natuurgebied de Biesbosch een hoofdrol spelen. Dordrecht ligt op de plaats waar de Merwede zich splitst in de Noord en de Oude Maas. Kenmerkend voor dit gebied is het grote getijden-

verschil, wat kan oplopen tot meer dan één meter. De installatie is dan ook binnen deze gehele context ontstaan.

For Whom the Tides Toll is een ambachtelijk vervaardigd kunstwerk dat bestaat uit een netwerk van houten luchtkanalen, tien bas orgelpijpen uit een kerk in Valkenburg, met water gevulde glazen vazen en messing katrolsystemen die de kleppen op iedere orgelpijp bedienen. De houten luchtkanalen refereren aan de vijf belangrijkste wateren van de Biesbosch. Door lucht in deze kanalen te blazen klinken de orgelpijpen.

Getijdenwisseling verandert de toonhoogte *in zeer traag tempo*: bij hoog water klinkt een hoge toon en bij laag water een lage toon. De toonverandering wordt veroorzaakt door een dobber die in het Wantij drijft en met een staalkabel is verbonden met de katrollen. De intensiteit van het geluid zwelt aan wanneer het water in de twee glazen vazen

verdamppt, twee kleppen schuiven dan voor een opening aan het begin van de luchtkanalen, zodat meer luchtdruk op de orgelpijpen komt te staan.

For Whom the Tides Toll (2013)

Transluminal Coronary Angioplasty (2009)

Leonard van Munster (Zwolle, 1972)

Leonard van Munster maakt voor DordtYart een eiland, getiteld *Een drijvende gedachte* (2013). Uitgangspunt is de arbeider die, toen in de hal aan de draaibank stond en vanwege het eentonige werk afdwaalde met zijn gedachten. De draaibank wordt een bed, de kasten ineens flatgebouwen en de administratie verandert in een plattegrond waarop je je reis uitstippelt. Van Munster refereert aan het moment voordat je in een diepe slaap valt, of juist het moment van ontwaken. Het moment waarop dromen zich verweven met de werkelijkheid. *Een drijvende gedachte* is op een heel andere manier tot stand gebracht dan bij Van Munster gebruikelijk is. Normaal gesproken werkt hij ideeën uit in schetsen en tekeningen, die vervolgens uitgevoerd kunnen worden door derden. Het eindresultaat staat dan al voor het grootste deel vast. In

DordtYart past van Munster de volgorde aan en begint hij met het verzamelen van materiaal. Een houten bed, kasten, boeken, plastic opblaasballen en een droogrek haalt hij bij de kringloop vandaan. Het bed wordt als eerste verzaagd tot een zigzaggende lattenbodem die steeds hoger reikt. Vervolgens breidt hij de compositie steeds verder uit. Het drijvende werk dobbert in de haven rond en draait onder invloed van de stroming en de wind, waardoor het vanaf de wal continu van aanzicht verandert. *Een drijvende gedachte* is niet het eerste eiland dat Leonard van Munster maakte. Het eiland symboliseert een verlangen, iets dat zichtbaar is maar niet direct tastbaar. Droom en verlangen zijn terugkerende thema's in het

The dancing white man (2012)

werk van Leonard van Munster. *The Green Room* (2011) is een 'mobile home' gemaakt van een oude aanhangwagen en groen isolatiemateriaal. Wie door één van de raampjes naar binnen kijkt, kan zich voorstellen dat hij er zo mee wegrijdt op weg naar het onbestemde. Het groene serene licht zorgt voor een mysterieuze spanning.

The dancing white man (2012) is speciaal gemaakt voor de Stadsschouwburg van Amsterdam. Het is een zelfportret van de kunstenaar die, ietwat stuntelig en houderig, danst op reggae muziek. Wanneer een toeschouwer het beeld activeert, maakt de robot niet volledig geprogrammeerde bewegingen. In dit werk ervaar je het verlangen naar iets dat onbereikbaar wordt omdat je je forceert, zoals je tijdens een feestje veel te overdreven staat te dansen om iemand te versieren.

Een drijvende gedachte (2013) fotografie: Huib Kooyker

Marije Vogelzang (Enschede, 1978)

Teardrop (2013) is een transparante installatie bestaande uit vijf kilometer touw. Het is speciaal gemaakt voor de industriële ruimte van DordtYart. Het werk bestaat uit drie in elkaar geplaatste cilinders van touwen die van plafond tot de vloer reiken. Middenin hangt een metaalconstructie waarin pipetten zijn geplaatst. Teardrop is bedoeld als ervaring voor tel-

kens twee personen. Aan enkele touwen hangen tekstbordjes met teksten als 'Waaier er een vliegje in m'n mond!' en 'Ik zal er altijd voor je zijn'. Aan deze touwen kan getrokken worden, waardoor de persoon die onder de pipetten staat een druppel op de tong krijgt toegediend. De installatie speelt met kinderlijke emoties: de spanning van een ander voeren en gevoerd

worden. Je staat daar met je mond open maar je weet niet wat er in zal vallen. Je leest kaartjes met teksten maar weet niet welke smaak er bij gaat passen. De installatie is een visueel werk op zich, maar staat vooral in dienst van de menselijke interactie en het kinderlijk ontdekken.

De pasta sauna (2009) ontwierp Marije Vogelzang eerder voor

Performa09 (Performance Art Festival) in New York en is gebaseerd op een uitspraak van de Italiaan Filippo Marinetti, de grondlegger van het Futurisme. In zijn manifest 'De Futuristische Keuken' uit 1932 schreef hij dat pasta verboden zou moeten worden omdat het mensen loom en lui maakt. Hierdoor geïnspireerd ontwikkelde Marije Vogelzang de pasta sauna, die

speciaal voor DordtYart opnieuw is vormgegeven. In een achthoekige cabine leidt een ladder omhoog naar een pastamachine. Aan de machine is een klein orgel bevestigd. Wanneer daar aan wordt gedraaid wordt er behalve pasta ook muziek gemaakt. De slierten slingeren naar beneden en komen in een grote pan met kokend water terecht. De vrijkomende stoom

zorgt ervoor dat de cabine een soort sauna wordt. Het effect van een saunabezoek is hetzelfde als pasta eten volgens Marinetti; men wordt er lethargisch van. Wanneer de pasta klaar is kunnen bezoekers het op smaak brengen met kruiden en vervolgens opeten.

Teardrop (2013)

De pasta sauna (2009) fotografie: Henk van Dijke

Pieterjan Ginckels (Tienen, 1982)

wePod (2013) is een vervolg, of logisch gevolg, van een serie werken die Pieterjan Ginckels eerder maakte. Ginckels speelt met elementen uit zijn tijd zoals single track vinylplaten, Facebook en mobiele telefoons. Tegelijkertijd isoleert en vreemdt hij deze objecten door ze als een sculpturaal alibi, net na - of misschien nog net tijdens - hun commercieel hoogtepunt in een conceptuele setting te plaatsen. Voordat Ginckels aan de *wePod* begon, maakte hij *Into The Wild iPod*, 2012, een foto waarin hij met een groot formaat uit hout gesneden iPod door een veld wandelt. De iPod, herkenbaar door de cirkelvormige knop en het rechthoekige scherm, is al bijna uitgestorven dankzij de komst van de touchscreen. De snelheid waarin voorwerpen uit de mode raken intrigeert de kunstenaar annex architect.

wePod is een paviljoen dat bedoeld is als tijdelijk architecturale sculptuur. Voor de bekleding heeft hij marmerschilderingen laten maken, een bijna uitgestorven techniek uit de renaissance. Hiermee verwijst de kunstenaar naar thema's als imitatie, realiteit en authenticiteit. In de paviljoen wordt door Ginckels en enkele architecten van Common Room (NYC en Brussel) onder de titel 'Technologies of Togetherness' een reeks situaties geënsce-neerd. Aan het eind van de tentoonstelling wordt de *wePod* opgedeeld in twintig modules die als autonoom object een nieuwe eigenaar krijgen. In een volgende tentoonstelling zullen deze eigenaren moeten samen-komen om de *wePod* opnieuw te vormen. Typisch voor Ginckels is de betrokkenheid van een netwerk in zijn projecten.

Een totaal ander werk is *The Truth, Part One* (2005) een installatie die bestaat uit twaalf aan elkaar getimmerde deuren van oude Amsterdamse panden, die Ginckels in DordtYart presenteert als zogenaamd 'bestaand werk'. Pieterjan Ginckels maakte het houten huisje ontoegankelijk, waardoor de afgedankte deuren zich laten lezen als een oppervlak vol gebruikssporen van een vorige bestemming. Via het licht dat door de kieren en sleutelgaten naar buiten straalt wordt de bezoeker aangetrokken tot het hart van de installatie. Je kunt naar binnen kijken en zo geeft *The Truth, Part One* haar eigen constructie beetje bij beetje prijs.

Truth, Part One (2005)

Into The Wild iPod (2012)

wePod (2013)

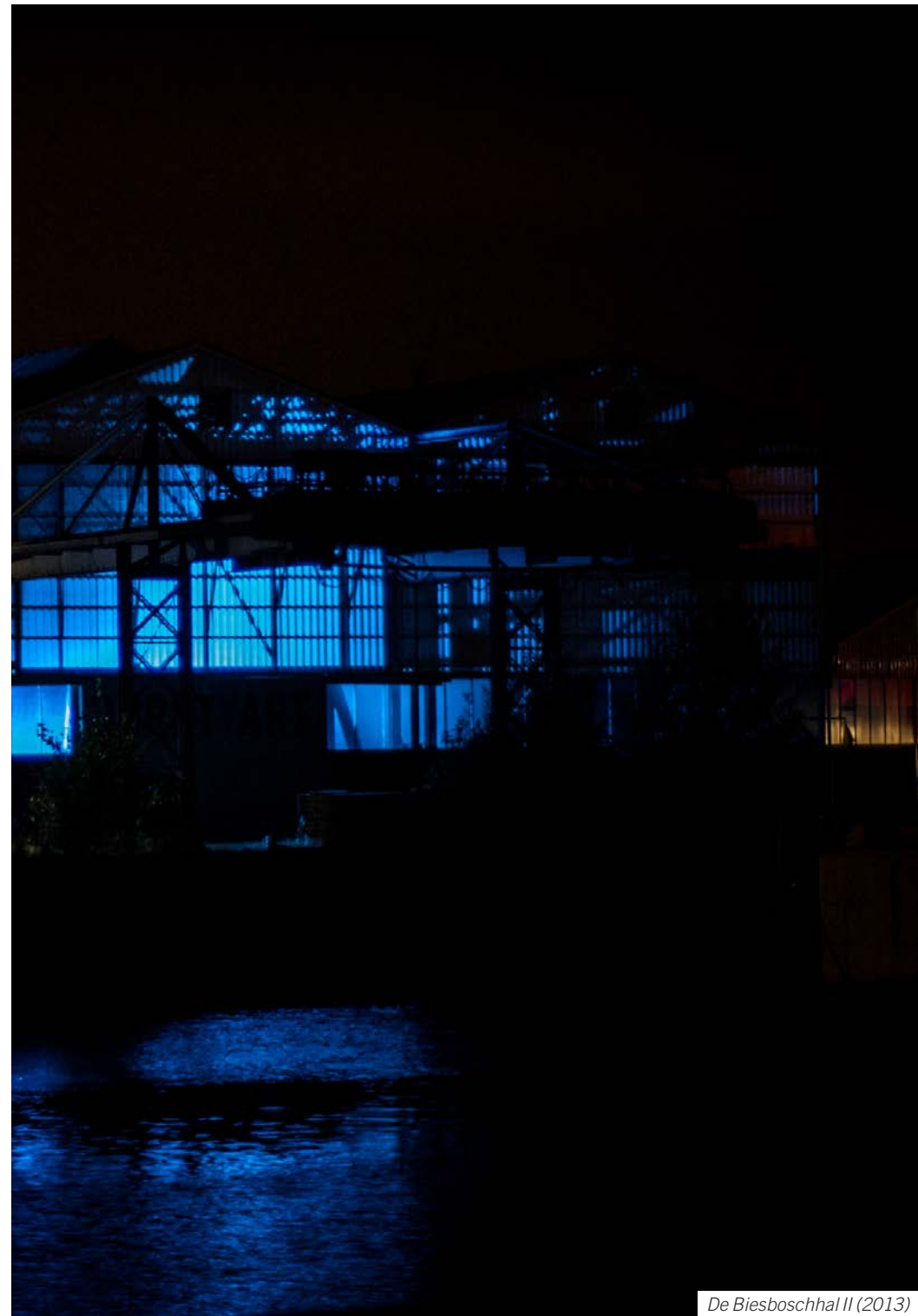
Peter Vink (De Bilt, 1974)

Peter Vink werkte het afgelopen seizoen aan twee nieuwe werken voor DordtYart. Reden hiervoor is het feit dat hij altijd werkt op locatie en de werken zelf verbonden zijn met de plek.

Vandaar ook dat zijn twee kunstwerken *De Biesboschhal I* (2013) en *De Biesboschhal II* (2013) heten. *De Biesboschhal I* is een serie wieken die over de gehele lengte van het gebouw in de nok hangt. Door middel van kleine motoren draaien de wieken loom linksom en rechtsom. *De Biesboschhal II* bestaat uit een serie lampen die op twee plekken in de hal zijn bevestigd. Onregelmatig knipperen de lichten, waardoor de hal blauw kleurt. Vink maakt gebruik gemaakt van stroboscopische LED lampen. Van buitenaf, en zeker 's avonds, lijkt het of iemand aan het lassen is.

Waar zijn eerste werk een link legt met de constructie van het gebouw, is zijn tweede werk een verwijzing naar het verleden en de voormalige functie van het gebouw. In de tijd dat er nog scheepsmotoren werden vervaardigd, lichtte de hal op door het laswerk van de arbeiders. Bijzonder is dat het werk het best zichtbaar is na openingstijden. Vooral 's winters, als de dagen kort en donker zijn en de hal gesloten is, zal het lijken of er nog steeds gewerkt wordt.

De installaties die Peter Vink voor DordtYart heeft ontworpen zijn typerend voor zijn werk als kunstenaar. Bijna al zijn werk is site-specific (gebonden aan de locatie) en vrijwel altijd plaatst hij het in de openbare ruimte. Vink onderzoekt de specifieke eigenschappen van een omgeving of gebouw en gebruikt vervolgens elementen die hij laat terugkomen in zijn installaties. Door aandacht te schenken aan details of door aanwezige constructies te benadrukken, wil hij de toeschouwer een ruimte intenser laten beleven en bewuster maken van de omgeving.

De Biesboschhal II (2013)

Dré Wapenaar (Berkel en Rodenrijs, 1961)

Dré Wapenaar werkte het afgelopen halfjaar met een team van deskundigen en jongeren van het leer/werkbedrijf DordtMij fulltime aan zijn nieuwe *Klankbodem-paviljoen* (2013), dat is opgedragen aan componist Joep Franssens. Het zeven meter hoge paviljoen is gebouwd van hout, staal en canvas. In het midden van de tent staat een ronde klankkast, waar een deel van het publiek met de rug tegenaan leunt. Ook zijn er banken gemaakt aan de buitenrand, zodat een ander deel van het publiek naar de pianisten kan kijken. Op de centrale klankkast staan twee vleugels. Door de bijzondere vorm van het paviljoen bevinden de resonanties zich in en om de luisteraar. Het *Klankbodem-paviljoen* is in DordtYart in première gegaan. Drie weekenden traden verscheidende, gerenommeerde pianisten op zoals Ivo Janssen, Polo de Haas, Charlemagne Palestine e.a. Na afloop van de tentoonstelling 'DordtYart 2013' hoopt Wapenaar te gaan reizen met het paviljoen, dat past in één

container. Het *Klankbodem-paviljoen* is niet de eerste tent van Dré Wapenaar. En dat hij piano-paviljoens maakt is ook niet zonder reden. Wapenaar is naast kunstenaar ook pianist. Aan de vorm van de tenten is altijd duidelijk af te lezen hoe het is bedoeld: voor één piano en twee toehoorders, voor vier vleugels of voor twee vleugels en honderd toehoorders. Het publiek wordt soms in het midden van het werk geplaatst en soms om de vleugels heen, zoals het geval is bij zijn laatste paviljoen. De tenten van Dré worden weleens betiteld als 'sociale sculpturen'. Dat is een bruikbaar begrip gezien het feit dat zijn werk pas af is als het in gebruik wordt genomen door mensen.

Het *Houthakkerspaviljoen* (2007) bestaat uit drie elementen: een vlinder waarop een bijl in een stuk hout is geslagen, een overdekte opslagplaats voor hakhout en een rechthoekige vuurkorf. Deze installatie (bruikleen galerie Lia Rumma en Dré Wapenaar) ziet eruit als een werkplaats waar zojuist nog is gewerkt. Elke handeling, het hakken, het opslaan en het verbranden van hout, heeft een eigen 'ruimte'. Deze ruimtes worden gecreëerd door de verhoging waarop de objecten zijn geplaatst, maar ook door de overkapping.

Wapenaar zoekt naar het spanningsveld tussen private en publieke ruimten en hoe mensen zich individueel en in groepen tot elkaar verhouden, waarbij de vorm of het concept van de tent het medium is. Enerzijds nodigt een tent uit om binnen te komen, anderzijds is een tent al gauw een privéplek. Wapenaar ziet zichzelf als een beeldhouwer die zich begeeft op het gebied van architectuur en beeldende kunst.

Klankbodem-paviljoen (2013) Robert Lambermont en Daphne Keune spelen in

fotografie: Huib Kooyker

Observatorium (opgericht in 1998)

Sinds 1998 werken Geert van de Camp, Andre Dekker en Ruud Reutelingsperger samen onder de naam Observatorium, dat letterlijk uitkijkpost of sterrenwacht betekent. Hun werkgebied omvat de disciplines (landschaps-)architectuur, stedenbouw en beeldende kunst.

Bijzonder aan het werk van Observatorium is dat het nooit op zichzelf gericht is. Hun werk vraagt niet zozeer om naar te kijken, als wel om er vandaan te kijken zodat de toeschouwer zich bewust wordt van de omgeving. Het werk is pas af als de mens het object in gebruik neemt.

In DordtYart werkte Observatorium samen met jongeren van het leerwerkbedrijf DordtMij aan de opbouw van de brug *Warten auf den Fluss* (2013). De titel van het werk verwijst naar de rivier de Emscher, die door het hele Ruhrgebied stroomt en na zes-

tig jaar open riool weer een schone rivier wordt. Om op deze enorme transformatie en betere tijden te wachten, ontwikkelde Observatorium een brug van 34 meter lang met drie paviljoens, waarin men kan overnachten. De brug is samengesteld uit houten steenschotten.

Het is een plek voor bespiegeling en observatie van het landschap dat zal verdwijnen - en een plek voor toekomstdromen. *Warten auf den Fluss* maakt deel uit van de triënnale EMSCHERKUNST. Na de bouw bij DordtYart is de houten sculptuur naar Oberhausen getrans-

porteerd; eind 2013 keert het werk terug naar Dordrecht om bij te dragen aan de ontwikkelingen van de Stadswerven, de Biesboschhal en DordtYart. Tot het zo ver is dient de modelcabine, die prominent aan de kade van het Wantij staat, als *landmark*.

Warten auf den Fluss (2013)

Edwin van der Heide (Hilversum, 1970)

Fog Sound Environment (2013) is een kunstwerk van Edwin van der Heide dat hij speciaal ontwikkelde voor de landtong van DordtYart, vlakbij het knooppunt van de drie rivieren. Het is een echt ervaringswerk waarbij er door middel van een speciaal ontwikkelde installatie echte mist wordt gecreëerd op het door bomen omgeven en met gras begroeide terrein. De mist gaat een directe dialoog aan met de omgeving en het weer van dat moment; zon, regen en wind hebben allemaal invloed op het gedrag. Naast de mist bestaat het werk uit een geluids-omgeving die zich verhoudt tot het bestaande geluid van de bomen op de landtong en van passerende boten. Door middel van ruimtelijke interferenties wordt de omgeving op zo'n manier bespeeld dat het publiek zich ruimtelijk omgeven voelt door het geluid terwijl het zich mengt met de geluiden van deze plek.

Edwin van der Heide is als kunstenaar en als onderzoeker actief op het gebied van klank, ruimte en interactie. Zijn werk bestaat uit installaties, performances en environments die een relatie aangaan met de bestaande ruimte of omgeving. Het publiek plaatst hij binnen in zijn werk, waarmee Edwin van der Heide de toeschouwer uitnodigt het kunstwerk actief te verkennen en onderzoeken. Dit fysieke element is een belangrijk aspect. Interactie, zo stelt Van der Heide, is niet het publiek een knop laten indrukken, maar een werk zo programmeren dat het een actie bij het publiek losmaakt. Het creëren van een omgeving is voor Van der Heide hoofdzaak, de middelen wisselen van werk tot werk. Zijn eerdere experimenten met echte mist als projectiemedium leiden tot het autonoom gebruik van mist in zijn nieuwe werk *Fog Sound Environment*.

Fog Sound Environment (2013)

Staalplaat Soundsystem (Geert-Jan Hobijn) (Amsterdam, 1959)

Sale Away (2004) is een geluidsinstallatie die bestaat uit een serie houten kisten, geplaatst op de metalen constructie in de nok van de hal. Het werk past door plaatsing, kleurgebruik en materiaal perfect in de omgeving. Wanneer de kisten in beweging worden gezet maakt het een oorverdovend lawaai. Voor DordtYart heeft Staalplaat vier onderdelen toegevoegd aan *Sale Away*.

Blazende stofzuigers, een trillende stapel kisten, slijptollen en een serie orgels die letterlijk de definitie van geluid spelen. Dit zorgt ervoor dat in de hal een dynamisch orkest klinkt. Bezoekers krijgen de rol van dirigent toebedeeld doordat zij met hun mobiele telefoon de kisten, stofzuigers en orgels afzonderlijk van elkaar in beweging kunnen zetten. Speciaal voor DordtYart schreef Staalplaat drie composities.

Geert-Jan Hobijn richtte in 1981 Staalplaat Soundsystem op als een internationaal geluidskunstforum en netwerk. Hobijn is geluidskunstenaar en performer. Zijn geluidsinstallaties zijn bizarre composities gemaakt van allerlei huishoudelijke apparatuur als stofzuigers, koelkasten en wasmachines. Hij wil de verborgen schoonheid van dagelijkse objecten ten gehore brengen door

low-tech mechanische orkesten te creëren. De werken zijn bedoeld om de publieke ruimte te transformeren tot muziekinstrument. Zo maakte hij eerder een compositie met rijdende en toeterende treinen die volgens een choreografie het station in en uit reden. Het werk van Staalplaat vraagt meestal om een actie of reactie van het publiek, zoals bij *Sale Away*.

Sale Away (2013)

Het artists-in-residence programma van DordtYart

Het artists-in-residence programma van DordtYart biedt aan talentvolle, jonge kunstenaars de gelegenheid om onderzoek te doen, vaardigheden te ontwikkelen en nieuw werk te maken. Dit doen zij binnen de werkgemeenschap DordtYart in de ruimtes van het industriële gebouw. Kunstenaars over de hele wereld kunnen deelnemen aan het programma als zij werken binnen de disciplines monumentale beeldhouwkunst, videokunst en installatiekunst. Ze wonen drie maanden in een gastenverblijf en werken in de hal waar ook de bezoekers komen. Zo maken de bezoekers van DordtYart op een bijzondere manier kennis met het werk van de kunstenaar.

Kate Keara Pelen (Engeland) Het werk van Kate Keara Pelen kan gezien worden als een driedimensionale tekening of schildering. Schetsmatig onderzoekt zij hoe lijnen, vlakken, kleurgebruik en verschil in textuur de compositie bepalen. Met haar werk hoopt ze het stille, langzame ambacht van naaien en weven de status van beeldende kunst mee te geven. Het technische en geduldige proces van handwerken dient als een tegenhanger voor de expressievere en meer directe techniek van schilderen. Op een natuurlijke manier heeft Pelen haar werk losgeweekt van het vlakke canvas en ingeruild voor een driedimensionale ruimte. Zelfgemaakte handwerken van textiel in combinatie met gevonden materialen vormen een omgeving die de ene keer uitnodigt om erin te verblijven en in andere gevallen dient als mis-en-scene: een verlaten plaats die eruitziet alsof er zojuist iets heeft plaatsgevonden.

Dario Lazzaretto (Italië) Het multidisciplinaire werk van Dario Lazzaretto gaat uit van een veelheid aan thema's die vooral gaan over het sociale, politieke en culturele aspect van de samenleving. Deze thema's gebruikt hij als conceptuele basis. Met behulp van visuele elementen lokt hij de kijker in de diepte van een parallelle werkelijkheid die opgebouwd is uit microscopische details. De visuele elementen moeten de kijker nieuwsgierig maken en hen spelenderwijs de ruimte laten ontdekken. Lazzaretto werkt vanuit het idee dat ficties hebben geleid tot regels en religie, die pretenderen vrijheid te zijn. Geluid en beeld laten de kijker kennis maken met de gedachten van Lazzaretto, maar laten tevens veel ruimte open voor eigen interpretaties.

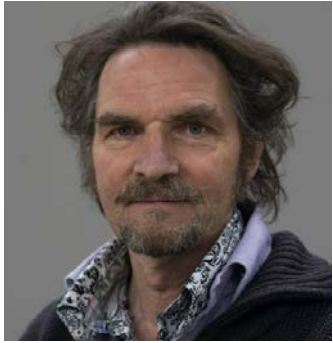
Abdelazziz Zerrou (Marokko) Abdelaziz Zerrou is een jonge Marokkaanse kunstenaar uit Casablanca. Zerrou werkt met verschillende materialen, waarbij zichtbaar is dat hij een voorliefde heeft voor grafische vormgeving. Hij onderzoekt het effect van universele symbolen. Voor DordtYart focuste hij op de overeenkomsten tussen de Arabische wereld en Europa, waarbij hij Marokko en Nederland extra worden belicht. Van tl-buizen vormde hij het woord 'Eurabia', een samentrekking van Europa en Arabië. Met dit lichtobject hoopt hij een dialoog aan te gaan met het Nederlandse publiek.

Quynh Vantu (Verenigde Staten) Hoewel ze is opgeleid tot architect maakt Quynh Vantu geen onderscheid tussen architectuur en kunst. Ze onderzoekt de fysieke relatie tussen de gebouwde omgeving en de manier waarop men daarmee een relatie aangaat. Met haar werk lokt Vantu sociale ontmoetingen uit door architecturale interventies te creëren. Middels ruimtelijke experimenten verandert zij transitieplaatsen - hallen, drempels, trappenhuisen - in plekken voor korte sociale uitwisselingen. Deze plekken zijn de meest actieve van een gebouw, waar mensen in en uit lopen, samenkomen of passeren. In DordtYart bouwde ze een doorgang waarbij vernauwing en kleurverschil invloed hebben op de passant.

Ewa Wesolowska (Polen) Ewa Wesolowska volgde een traditionele opleiding als beeldhouwer. Vanwege de anonimiteit van veel hedendaagse kunstobjecten, zo stelt Wesolowska, wordt kunst meer en meer een designobject dan een autonoom kunstwerk. De sculptuur is een afstandelijk product, een realisatie van een concept. Wat verloren gaat is het spoor van ambachtelijkheid. Het uitwissen van de persoonlijke toets van de kunstenaar zou gezien kunnen worden als het uitwissen van de dialoog met het materiaal. Gefascineerd door minimal art, en misschien zelfs als reactie erop, streeft Ewa Wesolowska naar een meer persoonlijke benadering van sculptuur. Voor DordtYart combineert Wesolowska object en beweging in een omgevings-specifieke installatie van licht en geluid.

Yi-Chun Lo (Taiwan) Yi-Chun Lo is geïnteresseerd in de manier waarop Nederlanders zich verhouden tot hun omgeving: hoe wordt de omgeving getransformeerd en bewoond? Het fascineert haar dat Nederlanders zee, meren of moerassen transformeren tot land. Deze heerszuchtige houding beweegt haar om een projectie te maken van het toekomstige Nederlandse landschap. Temeer daar aan de waterkant bij DordtYart een nieuw stuk land wordt gecreëerd. Gedurende de residentie werkte zij aan een sculptuur van natuurlijke materialen uit de omgeving, die haar idee over het toekomstige landschap naast DordtYart weergeeft. Boven het water plaats zij een 'cityscape', een zogenaamde projectie van hoe de bebouwing op het braakliggende terrein er straks zou kunnen uitzien.

Roland Schimmel

Elodie Hiryczuk /
Sjoerd van Oevelen

Ronald van der Meijs

Edwin van der Heide

Staalplaat Soundsystem
Geert-Jan Hobijn

Leonard van Munster

Marije Vogelzang

Pieterjan Ginckels

Kate Keara Pelen
Artist-in-Residence

Dario Lazzaretto
Artist-in-Residence

Abdelazziz Zerrou
Artist-in-Residence

Peter Vink

Dré Wapenaar

Observatorium
Geert van de Camp

Quynh Vantu
Artist-in-Residence

Ewa Wesolowska
Artist-in-Residence

Yi-Chun Lo
Artist-in-Residence

documentatie

DORDTYART 2013

samenstelling

Lyda Vollebregt, Gerrit Willems

teksten

Esther Jonkman, Lyda Vollebregt, Arie van der Krogt

fotografie

DordtYart

vormgeving

stoopmanvos

DordtYart

Maasstraat 11

3313 CR Dordrecht

www.dordtyart.nl

